

Africaanse H.Mis

Een echte Africaanse Mis met een ca. 40 man tellend groot koor, die allemaal in wit overhemd op de eerste 4 rijen in de kerk hadden plaats genomen aangevuld met diverse kleine zanggroepen. Mannen en vrouwen gescheiden, zoals dat in de jaren 1950-1960 in Nederland ook geschiedde. Ook bij de koren was dit het geval.

Nog nooit is een kerkdienst van ruim 2 uur zo snel voor ons voorbij gegaan. Er werd tijdens de gehele Mis gezongen en gedanst, waarbij de ca. 300 gelovigen in de kerk ruimschoots hun inbreng in de gezangen en dansen hadden, regelmatig dan weer overstemd met de gilgeluiden en geklak van de tong van vrouwen en vooral jonge moeders.

Bij de offerande werden de door de luid zingende kerkgangers meegebrachte offergave, zoals aardappelen, brood, fruit, meel, bonen, pinda's, groente, vlees en kip etc. daadwerkelijk vanuit achter in de kerk naar voren gebracht in een lange processie.

Een Afrikaanse H.Mis is een feest van gezamenlijk bidden, zingen en offeren (naar mogelijkheid). Vijf collectes direct achter elkaar waren bestemd voor verschillende vooraf aangekondigde doelen, waarvan wij tot op dit moment nog niet weten wat die doelen waren. Als het doel van een bepaalde collecte iemand aanstond kwam hij met enig geld naar voren lopen om zijn bijdrage in het schaalje te gooien van zijn gekozen bestemming. Wij waren niet op de hoogte van zoveel collectegangen en dus ging Riet met de eerste offerande een bijdrage van E 20,- in de schaal doen op het

altaar. Bij het te communie gaan stormde ongeveer de gehele kerk tegelijk naar voren om over de volle breedte van het priesterkoor op de knieën de priester de mogelijkheid te geven de H. Hostie op de tong van de communicant te leggen. (In Nederland ontvangen wij sinds lang de Hostie in de vlakke hand, om de Hostie daarna zelf op de tong te leggen).

Vóórdat de H.Mis was afgelopen en nadat alle koren met gelovigen zich nog even flink hadden laten horen met gezang, werden de opbrengsten van de offergang nog aan iedereen medegedeeld. De Father was zo vriendelijk om ook in het engels aan iedereen mede te delen dat de offerande financieel erg hoog was. Er was een briefje van E 20,- gevonden in de offerschaal, wat een Malawische tegenwaarde in Kwacha had van een half maandsalaris. Eén euro is ca. 190 kwacha's x 20 = KWA 3800,- en dat was nog nooit gebeurd. De pater dankte namens het kerkbestuur de goede gevers en 300 paar ogen zochten contact met ons.

Toen Father Kasawa ook nog het verhaal van Father Theo Winkelman vertelde en onze relatie daarmee, kwamen we na het uitgaan van de kerk handen tekort. Enige mannen waarvan ik dacht dat het leden van het Kerkbestuur waren heb ik gevraagd om vooral de schilderijen van pater Theo Winkelman niet over te schilderen maar te bewaren. Ik kreeg gelukkig niet de indruk dat het werk van Pater Theo Winkelman ter discussie stond.

Nadat we daarna voordelig (tegen scherpe koers) geld hadden gewisseld bij een bevriende relatie en de banden van de auto nogmaals waren gecontroleerd zijn we op zoek gegaan naar meer dorpjes met kerkjes waarvan Father Messer in Nsipe had voorondersteld dat er schilderijen van Theo aanwezig waren.

De tweede kerk was **St. Monica in Chikande**.

Achter het altaar is hier over de hele wand een schildering gemaakt met vissers op zee. Een groot houten kruis, als het ware uit de zee opreizend, geplaatst tegen een ronde stralende zon. Vissers boeten op het strand hun netten, links onder drie palmbomen. Over de volle breedte paars gekleurde bergen. De onderrand van het schilderij en de in de achterwand aanwezige deur was vroeger blauw gekleurd, terwijl die rand nu een beige bruine kleur heeft..

In de kerk zelf is nog altijd de kruiswegstatie aanwezig die Theo in series door kleine lokale bedrijfjes ooit heeft laten maken.

2007 St.Monica in Chikande
Muziekinstrumenten tijdens de
H.Mis

De derde kerk was **Saint Paul's in Sankhulani** ca. 1985

Father Theo's wandbeschildering lijkt een oproep aan de bezoekers van zijn kerkje toch vooral, waar mogelijk, zelf hun groente en aardappelen te gaan verbouwen. Sankhulani is één van de armste dorpen in de parochie van Nsipe. Het is in Malawi op dit moment een vorm van rijkdom als je zelf je eigen tomaten, sla, worteltjes, spinazie, uien en andere eetbare producten kan verbouwen. Het extra voordeel wat er uit komt is doorverkoop van de opbrengst op de marktjes of langs de wegen waardoor extra inkomen kan worden gegeneerd.

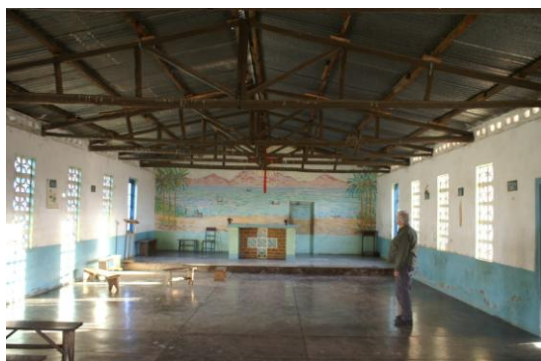
Ook hier meldde zich spontaan iemand die meegewerkt had bij de bouw van het kerkje van Saint Paul.

Het is jammer dat na ca. 25 jaar de naam van de voorgevel : "Saint Paul" is verdwenen. Het lettertype van de naam was indrukwekkend.

De vierde kerk was St. **Cornelius in Majamanda**

Ook hier is er sprake van een indrukwekkende beschildering. Een rood kleurig kruis uit het meer opreizend, verwijzend ongetwijfeld naar de Opstanding. Achter het grote geschilderde kruis een witte ronde zon. In de beschildering veel vissers op het water, waarachter de bekende bergen langs het meer van Malawi. Aan de voorkant (of onderkant van het schilderij) strand met aan beide kanten drie palmbomen. De diepte in de muurschildering is opvallend te noemen en alles erg goed in verhouding.

Het altaar heeft een licht blauw blad, zoals de achtergrond van het meer met daaronder twee gemetselde steunpilaren. Tussen de pilaren en onder het blad is met een open steen een kruis gemetseld.

De deur van de achteruitgang is meegeschilderd in de wandbeschildering.

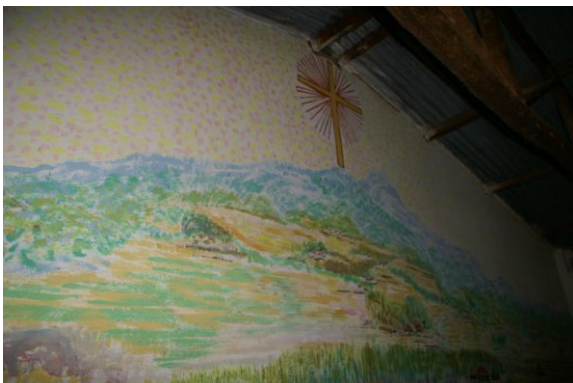
De primitieve muziekinstrumenten bespeeld door Riet Winkelman en Father Remigius Kasawa.

Tussen het golfplaten dak en de beschildering zijn de open gaten met cement dichtgesmeerd ter behoudt van het schilderij. In de kerk zijn bijna geen bankjes aanwezig.

Het vijfde kerkje was **St. Michael in Odala**, kerkje gebouwd ca. 1987.

24.6.2007 in de schemer van Africa... waar iedereen wacht op de pater en zijn gasten. Father Kawasa (li) en Wil Winkelman(re), als dank voor ons bezoek, ontvingen wij ieder een kip.

De wandschildering is een heuvelachtig landschap met een gezamenlijke moestuin van het dorp. Kleine huisjes enigszins verspreid tegen de heuvel aan. Onder het altaarblad een puntvormig, heuvelachtig, gemetselde onderbouw waarop een geelgoudkleurig kruis is aangebracht. De linkerachterdeur is hier meegeschilderd in een blauwe kleur. Mogelijk is dit later zo uitgevoerd.

Het Kruis op de achterwand staat als het ware boven op de berg in een lichte omgeving vol vlokken van verfkleuren.

Het was al tegen zonsondergang toen we in Odala aankwamen. Om half zes kan er bij een mooie bewolkte hemel een indrukwekkende zonsondergang met rood of oranje gekleurde wolken worden waargenomen, maar een half uur later 's middags is het donker.

Het kerkbestuur zat, helaas al uren lang, op de grond voor de kerk te wachten. Het weerzien met de pater en zijn Nederlandse gasten was er niet minder vriendelijk om.

hebben ontmoet, nog altijd op handen wordt gedragen, ondanks dat hij al in 1992 zijn Malawi heeft verlaten en in 1998 is overleden.

Eén van de, weliswaar gedeeltelijke, wandbeschilderingen van Father Theo Winkelman die nog niet is gelokaliseerd is de bijstaande. De potten verf staan nog op het altaar en aan de kant van de ladder is het blauw van de lucht al te zien. (het is niet het kerkje in Funsani, waar wel de beschildering in de breedte is beperkt tot het altaarniveau en niet over de volle breedte van de wand is geschilderd.)

Wij bezochten 5 kerken met wandschilderingen van Father Theo Winkelman, en in minstens 2 kerken waren door Theo gemaakte altaar beschilderingen aanwezig, die ik nog niet kende en eerder had gezien. Kerkbestuurders waren spontaan samengekomen, en hebben uren gewacht om de kerken open te houden en ons te laten genieten van de beschilderingen van Father Theo Winkelman, die door alle

kerkbestuurders en gelovigen, die wij